

Naturverdier i planområde Dovre, Lillesand kommune

Anders Thylén

BioFokus-notat 2016-17

BIO
FOKUS

Ekstrakt

Biofokus har på oppdrag for Lillesand Dovre Utvikling kartlagt naturverdier på en tomt i Lillesand sentrum. Kartleggingen skal være med som et av grunnlagene for konsekvensutredning og reguleringsplan for området.

Området består av hus, asfalterte arealer samt noe park og naturtomt.

Det er ved kartleggingen ikke funnet arealer som har naturtypeverdi etter DN-håndbok 13. Det er heller ikke funnet rødlistearter, og det vurderes å være lite potensial for at området kan ha betydning for rødlistede eller andre krevende arter. Det finnes likevel enkelte naturelementer

Nøkkelord

Lillesand
Dovre
Reguleringsplan
Konsekvensutredning
Naturtyper
Rødlistearter
Fremmede arter
Naturelementer
Hensyn

Omslag

Asfaltarealer og plen i sentral del av planområdet. Foto: Anders Thylén.

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-499-3

BioFokus-notat 2016-17

Tittel

Naturverdier i planområde Dovre, Lillesand kommune

Forfatter

Anders Thylén

Dato

25. april 2016

Antall sider

11 sider

Refereres som

Thylén, A. 2016. Naturverdier i planområde Dovre, Lillesand kommune. BioFokus-notat 2016-17. ISBN 978-82-8209-499-3. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Lillesand Dovre Utvikling AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig. Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra: <http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

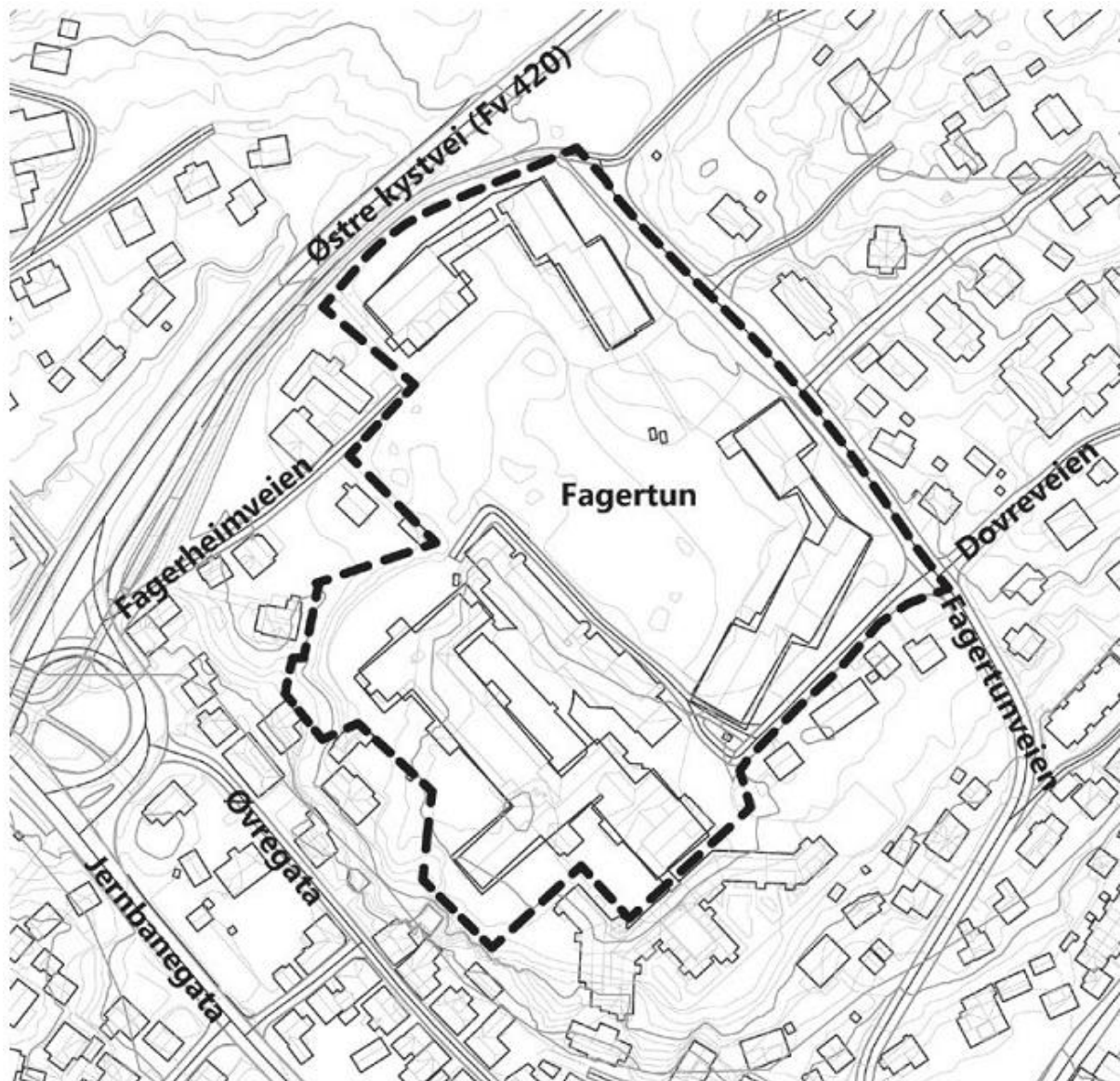
BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Biofokus har på oppdrag for Lillesand Dovre Utvikling AS kartlagt naturverdier på en større tomt i Fagertunveien i Lillesand kommune. Arbeidet er gjort i forbindelse med reguleringsplanarbeid for området. Bakgrunn for planarbeidet er å utvikle Dovre til et lokalt områdesenter med et bredt spekter av helsetjenester. Området er bebygget av blant annet en nedlagt ungdomsskole, se figur 1. Det foreligger et forslag til planprogram datert 22.02.2016.

Figur 1: Avgrensning av planområde (stiplet linje) i Fagertunveien, Lillesand. Fra planprogram.

Metode

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet 2015).
- Utvalgte naturtyper iht. Naturmangfoldloven og Forskrift om utvalgte naturtyper (Lovdata/Miljødirektoratet).
- Levesteder for rødlistearter. Rødlistekategorier følger den nye utgaven av den norske rødlista (Kålås et al. 2015).
- Forekomster av svartlistearter iht. Fremmede arter i Norge - med norsk svartliste 2012 (Gederaas et al. 2012).

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart. Feltarbeidet ble gjennomført 20.04.2016.

Tidspunktet for befaring er svært tidlig i forhold til fange opp karplantefloraen, da mange planter ennå ikke er kommet opp eller er mulige å identifisere. Undersøkelsen gir dermed et svært ufullstendig bilde over hva som finnes av arter innenfor det undersøkte området. Derimot skal rapporten gi et godt innblikk i hvilke naturkvaliteter området innehar.

Områdebeskrivelse

Planområdet ligger noen hundre meter nord for Lillesand sentrum og er en del av et sammenhengende belte av sentrumsbebyggelse. Planområdet ligger rett sør for Fylkesveg 420 og har kjøreatkomst fra Fagertunveien. Området er i dag delvis utbygget med ulike servicefunksjoner, blant annet Lillesand ungdomsskole, Fagertun barnehage og Lillesand bo- og aktivitetssenter. Planområdet har et visst grønt preg og er bygget ut med lave bygninger spredt utover. Store deler av tomten brukes i dag til parkering på bakkeplan, og med asfalterte områder og plenareal som har fungert som uteområder for skolen. Området grenser mot boligområder langs den østre, søndre og vestre siden og mot fylkesvei 420 i nord.

Området ligger på et høydeparti, med en relativt bratt skrent mot sørvest, men selve planområdet er stort sett flatt. I tillegg til plen er det en del frittstående trær, små treholt og buskkratt.

Naturtyper og naturverdier

Det er tidligere ikke registrert noen naturtypelokaliteter i planområdet. Det ble heller ikke ved befaringen avdekket arealer med naturtypekvalitet etter DN-håndbok 13, og konklusjonen er at området har begrenset verdi for naturmangfold.

Likevel finnes en del naturelementer som har en viss betydning for arts mangfoldet på et svært lokalt nivå:

Dels finnes en del enkelttrær, tregrupper og buskkratt. Det er spesielt de naturlig forekommende treslagene og litt eldre eller større trær som kan være viktige å ta vare på. På to sandkoller i nordre del av sentralområdet står en del osp, med en del trær som begynner å få litt størrelse, 35-40 cm i stammediameter. Det finnes også et par enkeltstående selje, bjørk og pil på 40-50 cm i diameter. I en trekke langs parkeringen står også et lite hasselkjerr, og ellers finnes en del hegg, spisslønn og spredte kirsebærtrær. Kirsebærtrærne var ved befruktingen i blomst, og det surret av bier og humler i trekronene.

Figur 2: Trær i området. Til venstre: Treklynge med bl.a. selje, pil og hegg øst i området. Høyre: Blomstrende morelltre i utkanten av området mot nordøst. Foto: Anders Thylén.

Andre trær er plantet i området, herunder bøk, svenskasal, busk/bergfuru og et par rekker med en ubestemt poppelart. Enkelte av disse er svartelistet, se eget avsnitt lenger ned.

Trær (ikke minst blomstrende trær) og busker har altså betydning for insekter og for fugler i området.

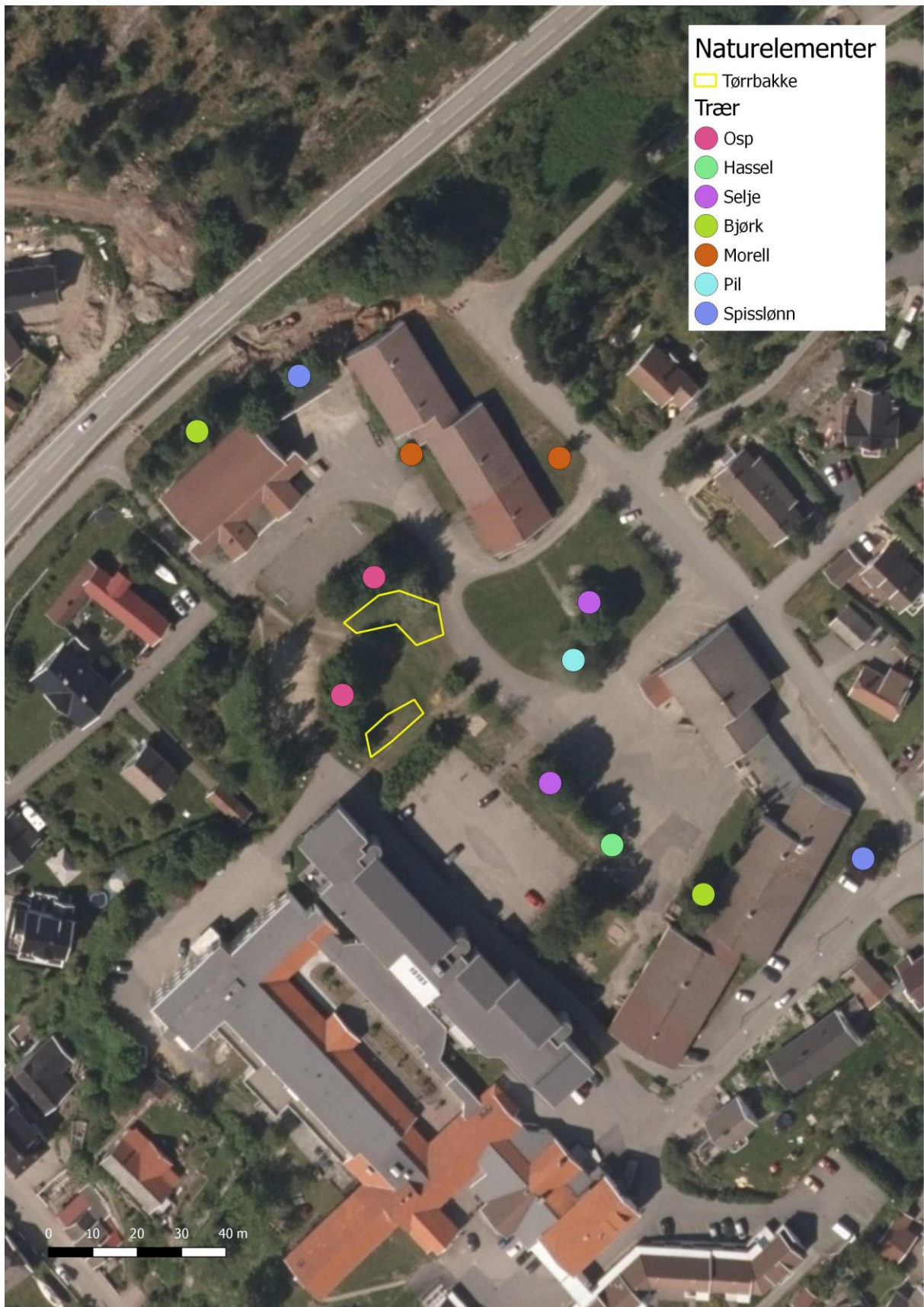
I nordre del av sentralområdet finnes også et par sandige koller. Spesielt på den nordøstlige av de finnes små flekker med tørrbakkevegetasjon med typiske arter som vårrublom, prikkperikum og sølvmure. Dette er et forholdsvis sjeldent habitat, og med litt større areal og rikere arts mangfold ville det evt. kunne ha kvalifisert til naturtypelokalitet.

Det er også et par bergknauser som gir variasjon i området. Berget er imidlertid fattig, og det er ikke funnet noen spesielle arter knyttet til dette miljøet. Kystgriseøre er likevel en art som vokser inntil disse knausene, men også spredt i plenarealene. Dette er en vanlig art langs kysten på Sørlandet.

Artsmangfold

Det er ikke funnet rødlistearter eller andre spesielt krevende eller sjeldne arter i området. Mest interessant er forekomsten av vårrublom som omtalt i forrige avsnitt. Den vokser mest på sandmark, først og fremst rundt Oslofjorden og i et smalt belte langs kysten opp til Trøndelag.

Figur 3: Naturelementer med en viss lokal naturverdi i planområdet.

Lundstjerneblom er en forholdsvis sjelden plante med begrenset utbredelse i Norge. Den finnes i hovedsak rundt ytre Oslofjord samt langs Sørlandskysten fra Grimstad til Haugesund. Det er registrert et par forekomster i Artskart langs Rv. 420 i nærheten av området. Det er dermed ikke umulig at den kan finnes i området, men det er fortsatt kanskje for tidlig på året for å kunne påvise den.

Det er en del vanlige fuglearter som bruker grøntarealene i området, bl.a. kjøttmeis, blåmeis, gråspurv, skjære og linerle.

Figur 4: Sandig kulle i sentralområdet. Venstre: Litt grov osp vokser i bakkant på kullen. Høyre: Vårrubloom vokser på tørr sandbakke og blomstrer allerede i april. Foto: Anders Thylén.

Svartelistearter

Svartelistearter er innførte arter som er risikovurdert til å kunne ha negativ påvirkning på eksisterende flora og fauna. Arter innført til Norge etter år 1800 er vurdert på følgende skala: Ingen kjent risiko (NK), lav risiko (LO), potensielt høy risiko (PH), høy risiko (HI), svært høy risiko (SE). Arter i kategoriene HI og SE omtales som svartelistearter.

Svartlistede trær og busker i området er i hovedsak del av de eldre beplantningene.

Busk/bergfuru vokser flere steder i trekkene i området og grensende mot andre tomter i nord. Buskfuru er svartelistet som SE. Av andre trær som kan være svartelistet er to rader med poppel (ubestemt hvilken art).

Stedvis i buskkrattene finnes plantede mispler (ubestemt sprikemispel/blankmispel) samt høstberberis. Disse er svartelistet som SE.

På sandkullen nord i sentralområdet vokser en liten bestand av hagelupin (SE).

Ellers finnes spredte bestander av skvallerkål og burot, som begge ikke er definert som svartelistearter, men som i en del tilfeller likevel kan være problemarter.

Figur 5: Svartlistearter og andre problemarter i planområdet.

Oppsummering og hensyn

Konsekvensvurdering av planlagte tiltak har ikke vært en del av BioFokus sitt oppdrag. Det gis derfor her kun en kort omtale og vurdering av områdets sårbarhet og hvilke hensyn som kan være viktige å ta i videre planlegging.

Undersøkelsene har ikke avdekket naturkvaliteter tilsvarende naturtypelokaliteter eller levesteder for rødlistearter, og området har begrenset verdi med hensyn på naturmangfold.

De omtalte naturelementene har likevel verdi på en svært lokal målestokk, og kan med fordel bevares og inngå som en del av områdets grøntpreg framover. Dette ville bidra til å beholde et visst arts mangfold. Det er fremst tørrbakkene på sandkollene, store trær og blomstrende trær som er viktige å ta vare på. Tørrbakkene bør skjøttes ved at kratt fjernes, men at gresset ikke klippes for ofte på sommeren slik at artene får mulighet til å blomstre og sette frø.

Av svartlistearter er det i hovedsak hagelupin som bør fjernes med oppgraving før en starter grunnarbeider i området. At det ellers er en del fremmede trær og busker som er plantet i et slikt urbant område får en regne som normalt, og det bør ikke brukes store ressurser på å få de fjernet da det likevel finnes forekomster i andre hager i nærheten.

I den grad det skal prioriteres hvilke trær som skal spares i området, så bør absolutt de naturlige forekommende artene prioriteres framfor de fremmede.

For å unngå spredning og innførsel av fremmede arter må en ta generelle hensyn ved eventuell masseforflytting og massehåndtering. For eksempel må det ikke brukes masser som er infiserte med frø av svartelistearter i øvre jordlag på grøntområder. Under planlagte hus, asfaltarealer og lignende er det imidlertid ingen problem å deponere slike masser.

Referanser

Artsdatabanken og GBIF-Norge. 2016. Artskart.
<http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>

Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Miljødirektoratet. 2016. Naturbase.

Miljødirektoratet 2015. Utkast til reviderte faktaark frå DN-håndbok 13.
[Naturtyper på land og i ferskvann](#)

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015.
Artsdatabanken, Norge.

Link arkitektur 2016. Detaljregulering med konsekvensutredning for Dovre.
Forslag til planprogram etter Plan- og bygningsloven. Utkast av 22.02.2016.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/rapport.htm>
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/notat.htm>